Finlàndia i València a PISA, Casualitat o causalitat?

written by Ramón Flecha | 21 de September de 2026



València és la comunitat autònoma que més punts perd a **PISA** en les tres competències. Finlàndia és el país que més ha sorprés pel seu descens.

Des de la ciència no podem respondre a la pregunta del títol d'este article, no ho sabem. Este article no té eixa pretensió que seria tan errònia com l'afirmació que els resultats depenen del nivell socioeconòmic. Ací es planteja una reflexió i diàleg que contribuïsca al fet que la ciència aborde el treball necessari per a acostar-nos a una resposta vàlida a esta qüestió.

Sí que convé reflexionar i dialogar sobre les seues característiques comunes i diferencials. Una d'elles té a veure amb les proves externes. **Finlàndia és l'únic dels 20 països primers en els rànquings que no té proves externes.** València les va anar suprimint fins que les ha recuperades amb la **LOMLOE.**

Les proves externes tenen avantatges i inconvenients. Una dels avantatges és que permeten no sols veure com anem en general sinó també precisar quines escoles milloren i quins empitjoren. **Estudiant el que fan eixes escoles pot**

analitzar-se la replicabilitat de les actuacions que milloren en alguns centres a la resta de centres i així millorar l'educació de tota la infància.

Indubtablement, estan en contra de tota prova externa els qui viuen de projectes que no aconseguixen millores, als qui fan conferències, **"investigacions"** i propostes que mai han millorat cap escola. En democràcia la **ciutadania** té dret a la transparència i el dret real a l'educació requerix proves externes i la transferència al conjunt del sistema de les actuacions que ja han demostrat els seus assoliments en diferents escoles.

Imatge: Magnific